

VI

Поемата се отваря съ мотото „Умъ царува, умъ робува“ и съ „Прѣдговоръ Българскому народу!“ датованъ отъ 30 май 1857 г. Като съпоставя минало съ настояще — храбрость, царски прѣстоли и богата книжнина нѣкога, и гръцко духовно иго, турско владичество, бѣдностъ и невѣжество днесъ — поетътъ напомня на народа си да не губи вече врѣме и да подири правдата си, докато не сж го налѣгнали нови, пострашни бѣди:

Храбре в'старость ти народе
Тяшко носишъ дньсь иго!
Свобода т'изчезн' отиде
Турско тя налѣгна зло!

Царскы с'изгуби прѣстоли!
Слава твоя потъмнѣ!
Турчинъ сѣйность т'уголи
Небо твое помръчнѣ!...

Пъкленъ врагъ всезлодѣй
Горко теб' озлобилъ
Гръкъ духовникъ чародѣй
С'татолъ тя напойлъ!

Изходъ отъ това състояние дава само просвѣтата и борбата за свобода, а тѣ пъкъ се подготвятъ като се пробуди националното съзнание. Бичувайки невѣжеството, „той-зи най-голямъ неприятель чловѣческаго рода“, и проповѣдвайки настойчииво образованието, като едничко сръдство „за благоденствие на нашъ народъ“ (писмо до Йос. Дайнеловъ, отъ 19 дек. 1860 г.), Раковски иска да види съчетана „мждрость с'храбрость“, „вѣжество и юнаштво“, „чистаѣж любовь народна с'постоянство с'рѣшенѣе“ (Прѣдговоръ), за да се върнатъ отново златнитѣ вѣкове на българската независимостъ.

Слѣдъ прѣдговора минуваме къмъ една картина на пролѣтътъ. Природата ни се прѣдставя въ всичкото свое великолѣпие, прѣдъ въображението ни се носи една рѣдка по своята хубость българска покраина. Отъ ведро небе слънцето праща топли лжчи и огрѣва потъналата въ зеленина и ра-